

בגמ' להלן. והוא הדין שיש לחוש שמא תמצא דם מיד לאחר התשמיש, שאז היא ודאי נדה כמבואר במשנה (נדה טו, א), ונקטו 'ספק נדה' לרבנותא, שאפילו בגלל חשש זה גזרו פרישה. אולם יתכן, שלא היו גוזרים פרישה מצד החשש שמא תמצא דם מיד, כיון שחשש זה אינו מצוי כלל, ולא היו מפרישים אותו מביטו מחמת כן (תוס' ישנים; תוס' רא"ש, וראה תוס' נדה טו, א ד"ה אמר).

ובירושלמי (א, א) הלשון היא 'שמא תמצא אשתו נדה', ולא 'ספק נדה', ומשום כך נקט הרמב"ם (עבודת יום הכיפורים א, ג) 'שמא תמצא אשתו נדה' (שו"ת הרשב"א החדשות ק; מים חיים), והוכרח לומר כן לשיטתו (טומאת מת ט, יב) שספק דאורייתא מדאורייתא לקולא ורק מדרבנן לחומרא, ולכן אם היא תמצא דם על הבגד לאחר זמן, מדאורייתא אינה אסורה, ועל חשש זה לא היו גוזרים פרישה, ורק בגלל החשש שמא תמצא דם מיד לאחר הביאה ותאסר בודאי, גזרו פרישה (מהר"צ חיות, חזון יחזקאל א, א).

ואף במקרה שהיא 'יושבת על דם טוהר' [- זמן מסוים לאחר הלידה, שבו אינה נטמאת כשרואה דם]. צריך פרישה שבעה ימים, כיון שלא פלוג רבנן (רעק"א; אור שמח מטמאי משכב ומושב ג, א, וראה עוד תפארת ירושלים על המשניות).

אָבֵל בְּחֵר אַחַר מוֹדוֹ לֵיהּ, בתחילה סברו בגמ' שהגזירה להפריש כהן גדול היא רק לרבי עקיבא הסובר שטמאת ב'אחר אחר', כיון שזהו חשש מצוי יותר, ורב חסדא מתרץ שהגזירה היא גם לרבנן שטמאים רק ב'אחר', כיון שגם זה מצוי קצת (תוס' רא"ש).

בוֹעֵל נְדָה אֵינוֹ כְּנֶדָה וְטוֹבֵל בַּיּוֹם, כיון שאינו דומה ממש לנדה, שבנדה הטומאה יוצאת מגופה, אבל בועל נדה נטמא בטומאת מגע מהנדה, ודומה לטמא מת שטומאתו על ידי מגע, ולכן טובל ביום כטמא מת, ואינו צריך להתמין עד הערב (תוס' להלן ע"ב ד"ה סיפא, וראה עוד אור שמח קרבן פסח ז, ח).

דְּמַפְרָשִׁינָן לֵיהּ שְׁעָה אַחַת סְמוּךְ לְשִׁקְיעַת הַחֲמָה, אבל למאן דאמר בועל נדה אינו כנדה, מפרישים אותו בג' תשרי, ואין צריך להפרישו בב' תשרי סמוך לשקיעת החמה, לפי שהפרישה אינה צריכה להיות שבעה ימים ולילות שלמים, אלא די במקצת היום. אולם יתכן שצריך פרישה שבעה ימים ולילות שלמים, אך אין זה כמו בכל התורה שהיום הולך אחר הלילה, אלא כמו בקדשים שהלילה הולך אחרי היום, והפרישה מתחילה בג' תשרי ביום, ומסתיימת בבוקר יום כיפור, ונמצא שפרש שבעה ימים ולילות (גבורת ארי לעיל ג, ב ד"ה אף).

בַּעַל קָרִי כְּמִנְעַ שְׂרָץ לְטַבּוֹל בַּיּוֹם טוֹמְאָתוֹ (רש"י). ויש מפרשים, ששניהם מטמאים באונס (ריטב"א ותוס' רא"ש, ע"פ מסקנת הגמ' בפסחים סז, ב).

מֵאֵי לָאוּ לְטַבִּילָה לֹא לְטוֹמְאָתָן, והגמ' היתה יכולה לתרץ כתירוץ הגמ' בפסחים (סח, א) שהם דומים בכך ששניהם אינם נכנסים לפנים מן ה'חלי', אלא שהגמ' כאן תירצה תירוץ טוב יותר (ריטב"א).

אֲבִיטוּ שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל לֹא זֶה הוּא אֲבִיטוּ שֶׁל כֹּהֵן הַדְּיוֹט, כיון שקדושת כהן גדול היא קדושה נפרדת מקדושת כהן הדיוט, ואינו צריך ללבוש גם בגדים של כהן הדיוט, והמאן דאמר השני סובר, שכהן גדול קדוש גם בקדושת כהן הדיוט, ולכן צריך ללבוש גם ארבעה בגדים של כהן הדיוט (אור שמח כלי המקדש ה, ז).

לֹא צְרִיכָא דְאֶקְדִּים - שאין צריך להלביש את כל האבנטים בבת אחת, אלא מלבישים בזה אחר זה בלי להלביש בגד אחר ביניהם (רש"י; ריטב"א). ויש גורסים בגמ' 'דאי אקדים', ולדבריהם המחלוקת היא כשהקדים להלביש את בני אהרן לפני אהרן, למאן דאמר אהרן ואחר כך בניו, לא עשה כלום, כיון שנאמר בתורה מפורש להלביש את אהרן ואחר כך את בניו, אבל למאן דאמר בבת אחת, מה שעשה עשוי, כיון שאי אפשר להלבישם בבת אחת (תוס' רא"ש; פ' קדמון שבאוצר הגאונים, וראה מאיר).

מְבִיתוֹ לְמָה פִּירֵשׁ - מדוע מפרישים אותו מאשתו, הרי אשתו יכולה לבוא עמו ללשכת פרהדרין, שעל כרחק ללכה זו לא היתה קדושה, כיון שהיה ישן שם, ואין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד (רש"י), וראה עוד בירושלמי לעיל ב, א ד"ה לשכת). ואף שבעל קרי אסור להיכנס למחנה לילה, כמבואר בגמ' (פסחים סז, ב) [והר הבית נחשב כמחנה לילה], ואם יבוא שם על אשתו הוא יהיה בעל קרי, מכל מקום לשכת פרהדרין לא היתה קדושה אפילו בקדושת הר הבית (תשב"ץ ג, קלו, ובכך מיישב את קושיית תוס'). ויש שפירש, שהאיסור הוא להיכנס למחנה לילה לאחר שנטמא בקרי, אבל מותר לו להיכנס לשם כשהוא טהור ולהיטמא שם (מרומי שדה).

ויש מפרשים, ששאלת הגמ' היא שיפרישו אותו למקום שמותר לבעל קרי להיכנס, וישהה שם יחד עם אשתו (תוס'; ריטב"א), שגם כשמפרישים אותו למקום שאינו קדוש, מתקיימת בכך פרישה, כיון שהוא במקום מיוחד ואינו רשאי לצאת משם, ועוד שהוא סמוך למקום הקודש (חזו"א א"ח קנו, יומא, וראה עוד תוס' רא"ש). ואף שרבי יוחנן למד את דין הפרישה מפרישת אהרן בשבעת ימי המילואים, ואהרן הלא פרש אז מאשתו, שהרי פרש למחנה לילה שאסור לבעל קרי להיות שם, אין ללמוד מזה לפרישה של יום הכיפורים, שדוקא אהרן היה צריך לפרוש מאשתו, הואיל וצריך היה להזות עליו דמים כל שבעה (תוס' רא"ש, תוס' ישנים, וראה עוד שו"ת הרשב"א החדשות ק).

ויש מפרשים, ששאלת הגמ' היא למה יפרוש מביטו, הלא יכול ללכת לביתו ולשמש מיטתו לאחר תמיד של בין הערביים ולטבול קודם שקיעת החמה, ויעריב שמשו וישוב ללשכה, שאין לו איסור לצאת מהלשכה, שהרי גם בימי המילואים אהרן יצא ממתנה ליה בזמן שהמשכן היה מפורק ולא היתה קדושת מחנות (תוס' רא"ש ותוס' ישנים בשם רש"י).

שְׁמָא יבֵא עַל אִשְׁתּוֹ וְתִמְצָא סִפְקָ נְדָה, שתמצא דם על הבגד שקינחה בו לאחר תשמיש, ואין ידוע אם יצא ממנה בשעת ביאה או רק לאחריה (רש"י). והחשש הוא שמא תמצא דם זמן מועט לאחר התשמיש, שאז היא ובעלה טמאים מספק, וכמבואר